

**Konkurs Języka Polskiego
dla uczniów szkół podstawowych województwa zachodniopomorskiego
w roku szkolnym 2018/2019**

Etap wojewódzki

Drogi Uczniu!

Gratulujemy osiągniętych wyników w etapie rejonowym.

Przed przystąpieniem do rozwiązywania testu prosimy, żebyś zapoznał się z poniższymi wskazówkami:

1. **wpisz swój kod na karcie odpowiedzi do zadań zamkniętych i na karcie odpowiedzi do zadań otwartych** zgodnie z poleceniem komisji konkursowej;
2. masz do rozwiązania **32** zadania, w tym:
 - a. **zadania zamknięte** gdzie podane są odpowiedzi, z których tylko **jedna jest poprawna**; za każde poprawnie rozwiązane zadanie z tej grupy otrzymasz 1 punkt; odpowiedzi na te zadania udzielaj wyłącznie na **karcie odpowiedzi do zadań zamkniętych**; jeżeli się pomylisz, błędne oznaczenie otocz kółkiem i zaznacz nową poprawną odpowiedź; jeśli zaznaczysz więcej niż jedną odpowiedź bez wskazania, która jest prawidłowa, to żadna odpowiedź nie będzie uznana;
 - b. **zadania otwarte** wymagają samodzielnego napisania odpowiedzi; punktacja za każde z tych zadań podana jest przy numerze zadania; odpowiedzi na te zadania udzielaj wyłącznie na **karcie odpowiedzi do zadań otwartych**;
 - c. zapisy w brudnopisie nie będą sprawdzane i oceniane;
3. za rozwiązanie wszystkich zadań możesz otrzymać łącznie **56** punktów;
4. odpowiedzi udzielaj czarnym długopisem; na kartach odpowiedzi nie używaj ołówka, gumki ani korektora;
5. uważnie czytaj wszystkie polecenia;
6. po zakończeniu pracy sprawdź, czy udzieliłeś wszystkich odpowiedzi;
7. zapisy sporządzone na arkuszu testowym nie są brane pod uwagę i nie podlegają ocenie;
8. na rozwiązanie zadań masz **120 minut**;
9. po zakończeniu pracy możesz zatrzymać arkusz testowy.

Powodzenia!

Tekst do zadań od 1. do 9.

Ewa Lipska

EGZAMIN

Egzamin konkursowy na króla
wypadł doskonale.

Zgłosiła się pewna ilość królów
i jeden kandydat na króla.

Królem wybrano pewnego króla
który miał zostać królem.

Otrzymał dodatkowe punkty za pochodzenie¹
spartańskie wychowanie
i za uśmiech
ujmujący wszystkich za szyję.

Z historii odpowiadał
ze świetnym wyczuciem milczenia.

Obowiązkowy język²
okazał się jego własnym.

Gdy mówił o sprawach sztuki
chwycił komisję za serce.

Jednego z członków komisji
chwycił odrobinę za mocno.

Tak
to na pewno był król.

Przewodniczący komisji
pobiegł po naród
aby móc uroczyście
wręczyć go królowi.

Naród
oprawiony był
w skórę.

1973 rok

Ewa Lipska, *Przechowalnia ciemności i inne wiersze*. Warszawa 1994.

¹ punkty za pochodzenie – aluzja do praktyki dowartościowywania pochodzenia robotniczo-chłopskiego przez system komunistyczny, stosowanej zwłaszcza w stosunku do kandydatów na studia

² obowiązkowy język – tu: język władzy i kontrolowanych przez nią środków masowego przekazu, służący do manipulowania ludźmi i nastrojami społecznymi

Zadanie 1. (0–2)

Na podstawie informacji zawartych w tekście zredaguj ogłoszenie o konkursie na stanowisko króla. Określ w nim cztery wymagania kwalifikacyjne dla kandydatów.

**Odpowiedź zapisz na
KARCIE ODPOWIEDZI DO ZADAŃ OTWARTYCH**

Zadanie 2. (0–2)

Przeczytaj definicję ze słownika, a następnie wyjaśnij, na czym polega paradoksalność sytuacji opisanej w trzeciej i przedostatniej zwrotce wiersza.

paradoks

«pogląd, twierdzenie zaskakująco sprzeczne z przyjętym powszechnie mniemaniem, często ujęte w formę błyskotliwego aforyzmu; też: sytuacja pozornie niemożliwa, w której współistnieją dwa całkowicie różne lub wykluczające się fakty»

**Odpowiedź zapisz na
KARCIE ODPOWIEDZI DO ZADAŃ OTWARTYCH**

Zadanie 3. (0–1)

Dokończ zdanie – wybierz odpowiedź spośród podanych.

Wiersz Ewy Lipskiej EGZAMIN na pewno **nie jest**

- A. analizą mechanizmów władzy i władcy.
- B. refleksją nad istotą władzy i prawami historii.
- C. satyrą na konkretną polityczną rzeczywistość.
- D. ostrzeżeniem dla panujących królów tego świata.

Zadanie 4. (0–1)

Dokończ zdanie. Wybierz odpowiedź A albo B i jej uzasadnienie spośród 1–3. Otocz kółkiem poprawną odpowiedź.

Wiersz porusza kwestie władzy w państwie

A.	demokratycznym,	w którym	1.	władzę zwierzchnią sprawuje dożywotnio dziedziczny monarcha.
			2.	o sprawach państwa decyduje naród poprzez swoich przedstawicieli.
B.	autorytarnym,		3.	władza jest skupiona w rękach przywódcy i jego najbliższego środowiska.

Wybierz odpowiedź spośród podanych.

- A. Poprawna odpowiedź to A i 1
- B. Poprawna odpowiedź to A i 2
- C. Poprawna odpowiedź to A i 3
- D. Poprawna odpowiedź to B i 1
- E. Poprawna odpowiedź to B i 2
- F. Poprawna odpowiedź to B i 3

Zadanie 5. (0–3)

Uzupełnij lukę odpowiednim określeniem z ramki i uzasadnij swój wybór odpowiedzi, wskazując charakterystyczne cechy liryki.

pośredniej bezpośredniej zwrotu do adresata

Wiersz Ewy Lipskiej EGZAMIN reprezentuje typ liryki _____, ponieważ

**Odpowiedź zapisz na
KARCIE ODPOWIEDZI DO ZADAŃ OTWARTYCH**

Zadanie 6. (0–1)

Oceń prawdziwość zdań odnoszących się do tekstu. Wybierz TAK, jeśli zdanie jest prawdziwe, lub NIE – jeśli jest fałszywe.

1.	Wiersz jest przykładem liryki sytuacyjnej, bo podmiot liryczny, przyjmuje postawę świadka relacjonującego wydarzenia.	TAK	NIE
2.	Każda strofa wiersza to zamknięte zdanie zawierające oddzielne stwierdzenie.	TAK	NIE

Wybierz odpowiedź spośród podanych.

- A. Zdanie 1. – TAK, zdanie 2. – TAK
- B. Zdanie 1. – TAK, zdanie 2. – NIE
- C. Zdanie 1. – NIE, zdanie 2. – TAK
- D. Zdanie 1. – NIE, zdanie 2. – NIE

Zadanie 7. (0–2)

Charakterystyczną cechą poetyki Ewy Lipskiej jest rozbijanie utartych związków frazeologicznych i umieszczanie ich w zupełnie innym od tradycyjnego kontekście. Na wybranym przykładzie z wiersza wyjaśnij, jaką funkcję w budowaniu metafor w wierszu EGZAMIN pełnią związki frazeologiczne.

Odpowiedź zapisz na
KARCIE ODPOWIEDZI DO ZADAŃ OTWARTYCH

Zadanie 8. (0–2)

Czy w wierszu Ewy Lipskiej naród jest przedmiotem czy podmiotem władzy? Swoją tezę uzasadnij.

Odpowiedź zapisz na
KARCIE ODPOWIEDZI DO ZADAŃ OTWARTYCH

Zadanie 9. (0–1)

Przeczytaj podane zdanie, a następnie wybierz poprawne uzupełnienie luk.

W wypowiedzeniu *Królem wybrano pewnego króla, który miał zostać królem* w zdaniu nadrzędnym użyto charakterystycznej formy czasownika, czyli **a/b** _____. Taką formę stosuje się w celu **c/d/e** _____.

a. bezokolicznika	c. dynamizacji wypowiedzi
b. formy bezosobowej, bezosobnika	d. ukrycia wykonawcy czynności
	e. wzmocnienia subiektywizmu

Wybierz odpowiedź spośród podanych.

- A. a, c
- B. a, d
- C. a, e
- D. b, c
- E. b, d
- F. b, e

Tekst do zadań od 10. do 19.

John Ronald Reuel Tolkien

OGIEŃ I WODA

– Jam jest Bard z rodu Giriona. Jam jest zabójca smoka!

– Król Bard! Król Bard! – rozległy się okrzyki. Tylko władca szczekał i zgrzytał zębami.

– Girion panował w Dali, nie był królem krainy Esgarogh – rzekł. – Tu, w Mieście na Jeziorze, zawsze wybieraliśmy władców spośród starców i mędrców, nie znosiliśmy rządów tych, którzy są tylko wojownikami. Niech król Bard obejmie znów swoje własne królestwo, Dal jest wolna dzięki jego męstwu i nic nie stoi na przeszkodzie, by tam powrócił. Kto ma ochotę, niech idzie z nim, jeżeli woli zimne głązy w cieniu Góry od zielonych wybrzeży Jeziora. Ludzie rozsądni zostaną tutaj, nie wyrzekną się nadziei odbudowy miasta, a wkrótce znów będą mogli cieszyć się pokojem i dostatkiem.

– Chcemy Barda na króla! – krzyknęli w odpowiedzi stojący w pobliżu ludzie. – Dość mamy starców i groszorbów.

Ci, którzy stali dalej, podjęli okrzyki: „Niech żyje Łucznik! Precz z groszorbami!” – aż echo poniosło zgiew po całym wybrzeżu.

– Kto jak kto, ale ja na pewno nie chcę uchybić szacunku Bardowi Łucznikowi – rzekł władca, przezorny, bo Bard stał tuż przy nim.

– Dzisiejszej nocy zasłużył sobie na poczesne miejsce wśród dobroczyńców naszego miasta; godzien jest, żeby go unieśmiertelniła pieśń. Ale, mój ludu! – tu władca wstał i zaczął przemawiać bardzo głośno, bardzo dobitnie: – Czemuż to na mnie pada wasz gniew? Cóż zawiniłem, byście mnie chcieli pozbawić urzędu? Kto zbudził smoka z wiekowej drzemki, pytam. Kto wyjednał od nas szczodre podarki i pomoc, wmawiając nam, że ziszcza się przepowiednie starych pieśni? Kto nadużył naszych miękkich serc i bujnej wyobraźni? Jakież to złoto przysłano nam rzeką w nagrodę za naszą dobroć? Ogień smoczy i zniszczenie! Od kogo tedy powinniśmy zażądać odszkodowań za straty i wsparcia dla wdów i sierot?

Jak widzicie, władca nie przypadkiem tylko zdobył swoje stanowisko. Skutek jego przemowy był taki, że ludzie na chwilę zapomnieli o pomyśle wyboru nowego króla, a zapalali złością do Thorina i jego drużyny. Ze wszystkich stron posypały się gniewne, gorzkie słowa. Ci, którzy przedtem najgłośniejsze śpiewali stare pieśni, teraz zagłuszyli innych krzycząc, że krasnoludy umyślnie naślały Smauga na miasto.

– Oszaleliście! – rzekł Bard. – Po co marnotrawić słowa i gniew dla tych nieszczęśliwych stworzeń? Oni z pewnością pierwsi padli ofiarą, nim jeszcze Smaug natarł na miasto.

Ale gdy to mówił, przyszedł mu nagle na myśl legendarne skarby ukryte we wnętrzu Góry, a teraz zapewne bezpańskie i nie strzeżone przez nikogo. Umilkł. Przypomniał sobie, co powiedział władca, pomyślał o odbudowie Dali, o złotych dzwonach, które znów wypełnią swoją muzyką to miasto, jeśli znajdą się ludzie chętni, by w nim zamieszkać.

Wreszcie odezwał się znowu:

– Nie pora teraz na gniewne słowa, władco, ani na wielkie zmiany. Trzeba wziąć się najpierw do roboty. Tymczasem jestem jeszcze twoim poddanym, chociaż może wkrótce, pamiętając twoje słowa, wybiorę się na północ. Poprowadzę tych, którzy zechcą iść ze mną.

Odszedł, żeby pomóc w rozbijaniu obozowiska i zorganizowaniu ratunku dla chorych i rannych. Władca jednak rzucił złe spojrzenie za odchodzącym i został na wybrzeżu. Siedział zamyślony, nie odzywając się prawie, zawołał tylko na służbę o jedzenie i ogień.

Bard tymczasem, gdziekolwiek się pojawił, stwierdzał, że wśród ludzi szerzy się jak płomień wieść o nieprzebranych skarbach, które zostały bez strażnika. Mówili wszyscy o odszkodowaniach należnych im za straty, o bogactwach, które aż nadto starczą na zakup pięknych towarów z południa; te nadzieje pocieszały ich w obecnej niedoli. Na szczęście, bo noc była zimna i położenie okropne. Dla nielicznych tylko znaleziono jakieś schronienie pod

dachem (jedno, najlepsze, zajął władca), jedzenia było mało (nawet władca musiał się ograniczać). [...]

Bard ujął władzę w ręce i wydawał rozkazy samodzielnie, jakkolwiek zawsze w imieniu władcy; niełatwe to było zadanie utrzymać ludzi w ryzach i pokierować pierwszymi robotami tak, by wszystkich zabezpieczyć i zaopatrzyć w jakieś mieszkania. Większość zginęłaby pewnie tej zimy, która szybko nadciągała po jesieni, gdyby nie ratunek z zewnątrz. Ale ratunek przyszedł w porę. Bard bowiem, nie zwlekając, wysłał w górę rzeki gońców, prosząc króla elfów leśnych o pomoc. Posłowie zastali króla już gotowego do wymarszu, chociaż ledwie trzy dni upłynęły od śmierci Smauga.

Król elfów otrzymał wieści od własnych zwiadowców i od ptaków zaprzyjaźnionych z jego ludem, toteż wiedział już niemal wszystko o wypadkach nad Jeziorem. [...]

– Obawiam się, że nie usłyszymy już więcej o Thorinie zwanym Dębową Tarczą – powiedział król elfów. – [...] Mimo wszystko zły wiatr powiał – dodał po chwili – który nikomu nic dobrego nie przyniesie.

Król bowiem nie zapomniał legend o skarbach Throra. Dlatego to właśnie wysłannicy Barda zastali go gotowego do wymarszu na czele zastępu elfów uzbrojonych w włócznie i łuki. Kruki gęstą chmurą zbierały się nad tym wojskiem, myśląc, że znów zanosi się na wojnę, jakiej od dawna w tych okolicach nie widziano.

John Ronald Reuel Tolkien, *Hobbit, czyli tam i z powrotem*. Tłum. Maria Skibniewska. Warszawa 1997.

Zadanie 10. (0–1)

Oceń prawdziwość zdań odnoszących się do tekstu. Wybierz TAK, jeśli zdanie jest prawdziwe, lub NIE – jeśli jest fałszywe.

1.	Mieszkańcy Miasta na Jeziorze pomogli krasnoludom, bo wierzyli w przepowiednie.	TAK	NIE
2.	Zgodnie z tradycją w Esgarogh władza króla była dziedziczona z ojca na syna.	TAK	NIE

Wybierz odpowiedź spośród podanych.

- A. Zdanie 1. – TAK, zdanie 2. – TAK
- B. Zdanie 1. – TAK, zdanie 2. – NIE
- C. Zdanie 1. – NIE, zdanie 2. – TAK
- D. Zdanie 1. – NIE, zdanie 2. – NIE

Zadanie 11. (0–2)

Na podstawie przytoczonego fragmentu tekstu i znajomości lektury zredaguj artykuł hasłowy o Bardzie do *Przewodnika po świecie Śródziemia*.

Odpowiedź zapisz na
KARCIE ODPOWIEDZI DO ZADAŃ OTWARTYCH

Zadanie 12. (0–2)

Udowodnij, że Bard w swoim postępowaniu kierował się zasadami średniowiecznego etosu rycerskiego. Wskaż dwie cechy, które to potwierdzają.

Odpowiedź zapisz na
KARCIE ODPOWIEDZI DO ZADAŃ OTWARTYCH

Zadanie 13. (0–2)

Odnosząc się do przytoczonego fragmentu powieści, oceń postępowanie władcy Miasta na Jeziorze, wskazując trzy jego cechy. Uzasadnij swoją ocenę.

Odpowiedź zapisz na
KARCIE ODPOWIEDZI DO ZADAŃ OTWARTYCH

Zadanie 14. (0–2)

Porównaj stosunek do sprawowania władzy Barda Łucznika i króla Miasta na Jeziorze.

Odpowiedź zapisz na
KARCIE ODPOWIEDZI DO ZADAŃ OTWARTYCH

Zadanie 15. (0–2)

W jaki sposób król Miasta na Jeziorze odsunął od siebie groźbę pozbawienia go władzy? Wskaż dwa środki retoryczne, jakich użył.

Odpowiedź zapisz na
KARCIE ODPOWIEDZI DO ZADAŃ OTWARTYCH

Zadanie 16. (0–1)

Oceń poprawność stwierdzeń na temat narratora zamieszczonych w tabeli.

W przytoczonym fragmencie powieści narrator

1.	ujawnia swą obecność, zwracając się wprost do czytelnika.
2.	wypowiada się w trzeciej osobie i nie ujawnia swojej obecności.
3.	wie wszystko o kreowanym świecie, zna jego dawne dzieje i przyszłe wydarzenia.
4.	jest wszytkowiedzący, zna nie tylko losy bohaterów, ale także ich myśli i intencje.
5.	opowiada historię w pierwszej osobie z pozycji bezpośredniego uczestnika wydarzeń.

Wybierz odpowiedź spośród podanych

- A. Tylko stwierdzenia 1., 3. i 4. są poprawne.
- B. Tylko stwierdzenia 1. i 2. są poprawne.
- C. Tylko stwierdzenia 3. i 4. są poprawne.
- D. Tylko stwierdzenia 2. i 5. są poprawne.
- E. Tylko stwierdzenia 2. i 3. są poprawne.

Zadanie 17. (0–2)

Wymień dwa elementy baśniowe i dwa motywy wędrowne charakterystyczne dla baśni, które występują w przytoczonym fragmencie powieści?

Odpowiedź zapisz na
KARCIE ODPOWIEDZI DO ZADAŃ OTWARTYCH

Zadanie 18. (0–1)

Dokończ zdanie – wybierz odpowiedź spośród podanych.

W wypowiedzeniu *Bard bowiem, nie zwlekając, wysłał w górę rzeki gońców, prosząc króla elfów leśnych o pomoc* wyróżnione wyrazy tworzą związek

- A. zgody.
- B. rządu.
- C. główny.
- D. przynależności.

Zadanie 19. (0–1)

Oceń prawdziwość zdań odnoszących się do tekstu. Wybierz TAK, jeśli zdanie jest prawdziwe, lub NIE – jeśli jest fałszywe.

1.	Antonimem wyrazu <i>groszorb</i> jest wyraz <i>duSIGrosz</i> .	TAK	NIE
2.	<i>Groszorb</i> to wyraz o ujemnym zabarwieniu emocjonalnym.	TAK	NIE

Wybierz odpowiedź spośród podanych.

- A. Zdanie 1. – TAK, zdanie 2. – TAK
- B. Zdanie 1. – TAK, zdanie 2. – NIE
- C. Zdanie 1. – NIE, zdanie 2. – TAK
- D. Zdanie 1. – NIE, zdanie 2. – NIE

Tekst do zadań od 20. do 27.

Stanisław Lem

BAJKA O MASZYNIE CYFROWEJ, CO ZE SMOKIEM WALCZYŁA

Król Poleander Partobon, władca Kybery, był wielkim wojownikiem, a że metodom strategii¹ nowoczesnej hołdował, cenił nade wszystko cybernetykę², jako sztukę wojenną.

Królestwo jego roiło się od maszyn myślących, bo Poleander rozmieszczał je wszędzie, gdzie tylko mógł; nie to, że w obserwatoriach astronomicznych lub w szkołach, ale w kamienie na drogach mózdzki kazał wprawiać elektryczne, które wielkim głosem przechodnia ostrzegały, aby się nie potknął; [...] podczepiał je chmurom, żeby obwieszczały z góry deszcz, przydał je górcom i dolinom, jednym słowem niepodobna było na Kyberze stąpać, aby o rozumną maszynę nie zawadzić. Pięknie było na planecie, bo król nie tylko dekretami nakazywał to, co istniało dawniej, cybernetycznie doskonalić, ale i nowe całkiem wprowadzał ustawami porządku. Tak więc produkowano w jego królestwie cyberaki i cyberosy brzęczące, a nawet cybermuchy; te pająki chwytaly mechaniczne, gdy nazbyt obrodziły.

Szumiały na planecie cybergąszcze cybergajów, śpiewały cyberszafy i cybergęśle – a oprócz tych urządzeń cywilnych dwakroć więcej było wojskowych, ponieważ król bitnym był niezmiernie dowódcą. Miał on w podziemiach pałacowych strategiczną maszynę cyfrową, niezwykle wprost waleczności; miał i pomniejsze, poza tym dywizje cyberkaemów, ogromne cybermaty i wszelakiej innej broni, jak również prochu, pełne zbrojownie. Ta jedna tylko doskwierała mu bieda, od której wielce cierpiał, że nie miał żadnych zgoła przeciwników ani wrogów i nikt nie chciał w żaden sposób na państwo jego napaść, w czym by się niechybnie straszliwa odwaga królewska, umysł strategiczny, jak również nadzwyczajna zgoła skuteczność cyberbroni zaraz objawiły. W braku wrogów i napastników prawdziwych kazał król budować inżynierom swoim sztucznych, i z nimi boje wiodł, a zawsze zwycięskie. Że to

były prawdziwie straszne pochody i bitwy, niemało szwanku cierpiała na tym ludność. Poddani szemrali, gdy już zbyt wiele cyberwrogów niszczyło ich osady i grody, kiedy syntetyczny nieprzyjaciół płynnym ogniem ich polewał, a nawet wtedy ośmielali się niezadowolone wyrażać, gdy sam król, jako zbawca ich następując, nieprzyjaciół sztucznego niszcząc, podczas szturmów wszystko, co na jego drodze stało, w perzynę obracał. Narzekali i wtedy, niewdzięcznicy, chociaż działa się to ku ich wyzwoleniu.

Stanisław Lem, *Bajki robotów*, Warszawa 2016.

¹ strategia – dział sztuki wojennej obejmujący przygotowanie i prowadzenie wojny jako całości oraz jej poszczególnych kampanii i bitew

² cybernetyka – nauka o procesach sterowania oraz przekazywania i przekształcania informacji w systemach takich jak np. maszyna, organizm żywy, społeczeństwo

Zadanie 20. (0–1)

Dokończ zdanie – wybierz odpowiedź spośród podanych.

Poddani króla Poleandera Partobona szemrali z niezadowolone, ponieważ

- A. brakowało im kontaktów z naturą.
- B. obrzydły im nowinki techniczne.
- C. irytowały ich absurdalne prawa.
- D. żyli w ciągłym zagrożeniu.

Zadanie 21. (0–1)

Dokończ zdanie – wybierz odpowiedź spośród podanych.

Władca Kybery w swoich działaniach uznał za priorytetowe

- A. ułatwianie życia poddanym.
- B. ulepszanie niedoskonałości natury.
- C. rozwijanie technologii wojennych.
- D. zapewnienie bezpieczeństwa poddanym.

Zadanie 22. (0–1)

Oceń prawdziwość zdań odnoszących się do tekstu. Wybierz TAK, jeśli zdanie jest prawdziwe, lub NIE – jeśli jest fałszywe.

1.	Władca Kybery kształtuje otaczający go świat zgodnie ze swoim wyobrażeniami, nie oglądając się na potrzeby swoich poddanych.	TAK	NIE
2.	Urządzenia, które konstruują królewscy inżynierowie, służą przede wszystkim poddanym, ułatwiając im pracę i codzienne życie.	TAK	NIE

Wybierz odpowiedź spośród podanych.

- A. Zdanie 1. – TAK, zdanie 2. – TAK
- B. Zdanie 1. – TAK, zdanie 2. – NIE
- C. Zdanie 1. – NIE, zdanie 2. – TAK
- D. Zdanie 1. – NIE, zdanie 2. – NIE

Zadanie 23. (0–2)

Wyjaśnij, na czym polega komizm w przedstawieniu postaci króla Kybery. Uzasadnij odpowiedź, przywołując odpowiedni cytat z tekstu.

**Odpowiedź zapisz na
KARCIE ODPOWIEDZI DO ZADAŃ OTWARTYCH**

Zadanie 24. (0–2)

Na podstawie fragmentu opowiadania Stanisława Lema określ dwie cechy dowodzące, że tekst jest utworem fantastycznonaukowym. Podaj przykłady ilustrujące te cechy.

Odpowiedź zapisz na
KARCIE ODPOWIEDZI DO ZADAŃ OTWARTYCH

Zadanie 25. (0–1)

Dokończ zdanie. Wybierz odpowiedź A albo B i jej uzasadnienie spośród 1–3. Otocz kółkiem poprawną odpowiedź.

Wyraz *perzyna* użyty w zdaniu *podczas szturmów wszystko, co na jego drodze stało, w perzynę obracał* we współczesnej polszczyźnie jest

A.	neologizmem,	ponieważ	1.	używany jest tylko w swobodnej mowie potocznej.
			2.	został utworzony na potrzeby opowiadania.
B.	archaizmem,		3.	wyszedł z powszechnego użycia w języku.

Wybierz odpowiedź spośród podanych.

- A. Poprawna odpowiedź to A i 1
- B. Poprawna odpowiedź to A i 2
- C. Poprawna odpowiedź to A i 3
- D. Poprawna odpowiedź to B i 1
- E. Poprawna odpowiedź to B i 2
- F. Poprawna odpowiedź to B i 3

Zadanie 26. (0–1)

Przeczytaj podane wypowiedzenie, a następnie wybierz poprawne uzupełnienie luk.

W zdaniu *Tak więc produkowano w jego królestwie cyberaki i cyberosy brzęczące, a nawet cybermuchy; te pająki chwytaly mechaniczne, gdy nazbyt obrodziły* wyróżniony wyraz odnosi się do rzeczownika **a/b** _____ i jest **c/d** _____.

- a. pająki
- b. cybermuchy
- c. zaimkiem zastępującym rzeczownik wspomniany uprzednio
- d. partykułą o charakterze ekspresywnym

Wybierz odpowiedź spośród podanych.

- A. a, c
- B. a, d
- C. b, c
- D. b, d

Zadanie 27. (0–1)

Przeczytaj podane zdanie, a następnie wybierz poprawne uzupełnienie luk.

Wyraz wyróżniony w wypowiedzeniu *w kamienie na drogach mózżki* kazał *wprawiać elektryczne* jest **a/b** _____, użytym w celu **c/d/e** _____.

a. zgrubieniem	c. wyrażenia stosunku emocjonalnego do przedmiotu.
b. zdrobieniem	d. określenia wielkości charakterystycznej dla przedmiotu.
	e. podkreślenia jego ograniczonych możliwości myślenia.

Wybierz odpowiedź spośród podanych.

- A. a, c
- B. a, d
- C. a, e
- D. b, c
- E. b, d
- F. b, e

Tekst do zadań od 28. do 31.

Leszek Kołakowski

O WŁADZY

Były brytyjski kanclerz, gdy go w telewizji zapytano, czy chciałby być premierem, powiedział z niejakim zdziwieniem: „Przecież każdy chciałby być premierem”. To mnie z kolei zdziwiło, ponieważ wcale nie sędzę, że każdy chciałby być premierem; jest mnóstwo ludzi, którzy bynajmniej o takiej posadzie nie marzą – nie dlatego, że i tak nie mają szans, ale dlatego, że uważaliby tę robotę za okropną. [...]

Najczęściej, gdy mówimy o władzy, mamy na myśli [...] władzę, która polega na dysponowaniu środkami, za pomocą których możemy wpływać – przemocą albo groźbą przemocy – na zachowanie ludzi i regulować to zachowanie wedle zamierzeń władcy (jednostkowego czy zbiorowego). Władza w tym sensie zakłada obecność zorganizowanych narzędzi przemocy, a w dzisiejszym świecie – państwa.

Czy każdy z nas pragnie władzy w tym sensie? Na pewno każdy by chciał, by inni ludzie zachowywali się tak, jak on uważa za właściwe, a to znaczy: albo zgodnie z jego poczuciem sprawiedliwości, albo dla niego najkorzystniej. Stąd nie wynika jednakże, że każdy chciałby być królem. [...]

Ponieważ wiadomo, że posiadanie władzy bardzo często korumpuje ludzi, ponieważ ludzie, którzy przez długi czas cieszyli się jakimś znacznym zakresem władzy mają w końcu poczucie, że władza należy im się na mocy porządku natury, podobnie jak władza dawnych monarchów miała być z boskiego nadania, a gdy ją z jakichś powodów utracą, uważają to za katastrofę kosmiczną, ponieważ walka o władzę jest głównym źródłem wojen i wszystkich okropności świata, pojawiły się dziecinne utopie anarchistyczne, które znalazły na to wszystko zbawienne lekarstwo: zlikwidować w ogóle władzę. [...]

Na szczęście anarchistycznej rewolucji zrobić na zamówienie niepodobna: anarchia powstaje, gdy z jakichkolwiek powodów rozpadają się wszystkie organy władzy i nikt nie panuje nad sytuacją; wynik musi być taki, że jakaś siła, która chce niepodzielnej władzy dla siebie – a zawsze są takie – skorzysta z powszechnego bezładu i demoralizacji i narzuci własny despotyczny porządek. [...] Anarchizm praktycznie jest na usługach tyranii. [...]

Nie było i nie będzie w dosłownym sensie ‘władzy ludu’: jest to zresztą technicznie niewykonalne. Mogą być tylko różne narzędzia, za pomocą których lud patrzy władzy na ręce i jest w stanie ją zastąpić inną. [...] Kontrola ludu nad władzą nie bywa też bezbłędna, władza

demokratycznie obrona też podlega korupcji, jej decyzje są często sprzeczne z pragnieniami większości, wszystkich zadowolić żadna władza nie potrafi, itd. To są rzeczy banalne, znane nam wszystkim. Narzędzia kontroli ludu nad władzą nigdy nie są doskonałe, ale najskuteczniejsze co ludzkość do tej pory wymyśliła, by zapobiegać samowolnej tyranii, to to właśnie: utrzymywać narzędzia nadzoru społecznego nad władzą i ograniczać zakres władzy państwowej do tego, co naprawdę niezbędne, by ład społeczny był zachowany. Regulacja wszystkiego co ludzie robią, to tyle co władza totalitarna.

Leszek Kołakowski, *Mini-wykłady o maxi-sprawach*. Kraków 2009.

Zadanie 28. (0–2)

Z podanych pytań wybierz te, na które odpowiedzi znajdziesz we wskazanych akapitach tekstu i wpisz do tabeli oznaczenia literowe tych pytań. Każdemu akapitowi przyporządkuj jedno pytanie.

- A. Jak obywatele mogą sprawować kontrolę nad rządzącymi?
- B. Czym jest władza w powszechnym mniemaniu?
- C. Jakie są przyczyny pojawienia się idei anarchistycznych?
- D. Jakiego zakresu władzy dla siebie oczekuje każdy z nas?
- E. Jak powszechne jest marzenie o byciu u władzy?
- F. Jakie mogą być skutki rewolucji anarchistycznych?

Akapit	Pytanie
1.	
4.	
6.	

Zadanie 29. (0–1)

Dokończ zdanie – wybierz odpowiedź spośród podanych.

Przytoczona w pierwszym akapicie anegdota, jest pretekstem do postawienia tezy, że

- A. niełatwo jest zostać premierem.
- B. każdy marzy o byciu premierem.
- C. dążenie do władzy jest przyrodzone.
- D. opinie na temat bycia u władzy są różne.

Zadanie 30. (0–1)

Oceń prawdziwość zdań odnoszących się do tekstu. Wybierz TAK, jeśli zdanie jest prawdziwe, lub NIE – jeśli jest fałszywe.

1.	Autor uważa, że z anarchii wyłonić się może jedynie tyrania, skupiona wokół silnej i ambitnej jednostki.	TAK	NIE
2.	Władza, mimo iż niesie ze sobą wiele zagrożeń, jest niezbędna do utrzymania porządku w państwie.	TAK	NIE

Wybierz odpowiedź spośród podanych.

- A. Zdanie 1. – TAK, zdanie 2. – TAK
- B. Zdanie 1. – TAK, zdanie 2. – NIE
- C. Zdanie 1. – NIE, zdanie 2. – TAK
- D. Zdanie 1. – NIE, zdanie 2. – NIE

Zadanie 31. (0–1)

Dokończ zdanie – wybierz odpowiedź spośród podanych.

Autor posługuje się czasownikami w 1 osobie liczby mnogiej, żeby

- A. zachęcić odbiorców do zajęcia stanowiska w omawianej sprawie.
- B. zaakcentować subiektywność prezentowanych poglądów.
- C. podkreślić swój dystans do prezentowanych zjawisk.
- D. zbudować poczucie wspólnoty z czytelnikami.

Zadanie 32. (0–10)

Władza to przywilej, obowiązek, namietność, pokusa, siła niszcząca czy może przekleństwo? Przedstaw swoje stanowisko w rozprawce. W argumentacji odwołaj się do poznanych tekstów literackich.

Twoja praca powinna zająć nie mniej niż połowę wyznaczonego miejsca lub liczyć co najmniej 200 słów.

**Odpowiedź zapisz na
KARCIE ODPOWIEDZI DO ZADAŃ OTWARTYCH**